

6ο ΕΠΑ.Λ.
Τμήμα: Ε5Π

Πεδίον Άρεως
Ερευνητική Εργασία

Ο μεγαλύτερος κήπος στο κέντρο της Αθήνας όπου συνυπάρχουν αρμονικά η τέχνη και η φύση. Το Πεδίον Άρεως με έκταση 230 στρεμμάτων αποτελεί ένα πνεύμονα πρασίνου ανάλογο του Εθνικού κήπου.

Σχεδιάστηκε το 1934 με σκοπό να τιμηθούν οι ήρωες της Επανάστασης του 1821, για αυτό και είναι διακοσμημένο με τις προτομές των ηρώων κατά μήκος της κεντρικής οδού του πάρκου. Οριοθετείται από τις οδούς Μαυρομματαίων, Ευελπίδων, Μπούσγου και από τη λεωφόρο Αλεξάνδρας. Στην είσοδο του πάρκου στη συμβολή της λεωφόρου Αλεξάνδρας με την οδό Μαυρομματαίων βρίσκεται αδριάντας του βασιλιά Κωνσταντίνου Α΄ έφιππου. Στην πλευρά επί της προαναφερθείσας λεωφόρου υπάρχει άγαλμα της Αθηνάς πάνω σε ψηλό βάθρο.

Στη βόρεια πλευρά του πάρκου προς την Κυψέλη, βρίσκονται οι εγκαταστάσεις της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού, ενώ στην βορειοδυτική πλευρά οι αθλητικές εγκαταστάσεις του Πανελληνίου Γυμναστικού Συλλόγου. Στο εσωτερικό του πάρκου συναντά κανείς δύο ναούς, δυο παιδικές χαρές (δύο περιφραγμένες και μία ανοιχτή), το κτίριο του θεάτρου «Άλσος» (πρώην «Οικονομίδη») και το ανοιχτό αμφιθέατρο.

Φυσική συνέχεια του Πεδίου του Άρεως αποτελεί η πλατεία Πρωτομαγιάς (η οποία υπέρκειται της οδού Μουστοξύδη) με εμβαδόν περίπου 25 στρεμμάτων. Εκεί βρίσκεται το αναψυκτήριο «Άλσος» καθώς και ένας διαμορφωμένος χώρος υπαιθρίου θεάτρου (μαζί με κτίριο WC).

Χλωρίδα

Το Πεδίον του Άρεως χαρακτηρίζεται από καθαρά αστικό πράσινο με φυτά ελληνικής και μεσογειακής προέλευσης, κυρίως καλλωπιστικά. Περιλαμβάνει πάνω από 70 είδη δέντρων, εκ των οποίων μεγάλο αριθμό φυλλοβόλων (ελάχιστα μεμονωμένα πεύκα) καθώς και πλατύφυλλα δέντρα που δεν καίγονται εύκολα σε περίπτωση φωτιάς. Επίσης, περιλαμβάνει 65 είδη θάμνων ενώ φυτεύονται άνω των 40 ειδών εποχιακά ανθόφυτα. Το 99% του συνόλου των φυτών είναι αυτοφυή ενώ ο σχεδιασμός του πάρκου προβλέπει την αραιή φύτευση του για την αποφυγή πυρκαγιάς.

Πιο αναλυτικά, το πάρκο αποτελείται από είδη που συνθέτουν υψηλό πράσινο σε ελεύθερη φύτευση εντός των παρτεριών

όπως: χαλέπιο πεύκη, κουκουναριά, κυπαρίσσι, ελιά, αριά, ευκάλυπτος, χαρουπιά, κέδρος, ακακία, δάφνη Απόλλωνα, πλάτανος, μιμόζα, γαζία, αείλανθος, μουσμουλιά, φυτολάκκα, ίταμος, συκιά, μελιά, αμυγδαλιά, κερασιά, ψευδοπιπεριά, κ.ά. και είδη σε μορφή δεντροστοιχιών: μουριά, κουτσουπιά, ακακία, νερατζιά, φτελιά, κερλεοτέρεια και μεμονωμένα ή σε γραμμική φύτευση φοίνικας, ουασιγκτόνια, τούγια.

Τη χλωρίδα συμπληρώνουν η μεσαία και χαμηλή βλάστηση με θαμνώδη είδη όπως η πικροδάφνη, το λιγούστρο, το βιβούρνο, η μυρτιά, η αγγελική, ο ιβίσκος, κ.ά., και είδη αναρριχώμενα όπως το γιασεμί και ο κισσός, είδη εδαφοκάλυψης όπως ο άκανθος και ο κισσός, ενώ υπάρχουν και σπάνια φυτά όπως η μαγκλούρα και η στερκούλια.

Πολλά από τα αρχικώς φυτευθέντα προήλθαν από φυτώρια της Επιτροπής Δημοσίων Κήπων και Δεντροστοιχιών και τα υπόλοιπα σε ποσοστό περίπου 60% προήλθαν από το εμπόριο. Μέχρι τώρα τα ετήσια και πολυετή ανθόφυτα παράγονταν στο φυτώριο του άλσους.

Ειδικής μνείας χρήζουν η διπλή δεντροστοιχία με Πλατάνια στο ομώνυμο σημείο του Πάρκου που περιλαμβάνει και κυκλικά καθίσματα γύρω από τον κορμό κάθε δέντρου, ο Ροδώνας που περιλαμβάνει μια σειρά χαρακτηριστικών ποικιλιών τριανταφυλλιάς και οι Αριές, η κυκλική δεντροστοιχία με 15 δέντρα Αριάς, ενώ η διαμόρφωση των δενδρωδών πικροδαφνών είναι σπάνια και τους δίδει χαρακτήρα φυσικού μνημείου.

Οι φοίνικες έχουν τη δική τους ιστορία

Ξεχωριστή αναφορά αξίζει να γίνει σε μερικούς φοίνικες που υπάρχουν στο Πεδίο του Άρεως και έχουν τη δική τους ιστορία. Πρόκειται για τους φοίνικες που μέχρι πριν λίγα χρόνια βρίσκονταν στην πλατεία Ομονοίας μεταφέρθηκαν στο φυτώριο του Πεδίου του Άρεως όπου και βρίσκονται μέχρι σήμερα. Η απομάκρυνσή τους από την πλατεία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια προβλεπόμενης ανάπλασης της περιοχής και έτσι μεταφέρθηκαν σε δεσμευμένο δοχείο στο πάρκο με σκοπό να παραμείνουν εκεί μέχρι να τελειώσουν τα έργα και να ξαναφυτευτούν εκεί όπου βρίσκονταν αρχικά. Τα σχέδια της μελέτης για την πλατεία όμως στην πορεία άλλαξαν, επελέγη η εισαγωγή και οι φοίνικες παρέμειναν στο Πεδίον του Άρεως σε ειδικό χώρο.

Φιλοσοφία της διοίκησης

Η φιλοσοφία της διοίκησης του πάρκου είναι το πάρκο να είναι κατά το δυνατό αυτόνομο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το γεγονός ότι αντί για την αγορά λιπάσματος επιλέγεται η χρησιμοποίηση πεσμένων κλαδιών και φύλλων των δέντρων για την παρασκευή χώματος και τον εμπλουτισμό του πάρκου. Επιπλέον, σταθερή επιδίωξη είναι η συνεχής συντήρηση των φυτών και προβάλλεται ως έσχατη η λύση της αντικατάστασης κάποιου δέντρου ή κάποιου θάμνου.

Άρδευση

Μέχρι το 1986 από την αρχή της φύτευσης του πάρκου τα φυτά ποτίζονταν δια κατακλύσεως με νερό της ΕΥΔΑΠ και από ένα μικρό πηγάδι και αντλιοστάσιο που βρίσκεται κοντά στη συμβολή της οδού Μαυρομματαίων με τη λεωφόρο Αλεξάνδρας. Από το 1987- με την εξαίρεση των δεντροστοιχιών που ποτίζονται με μάνικα χειρός- ολόκληρο το πάρκο (παρτέρια, γκαζόν, ανθόφυτα) και ο λόφος Εθνικής αντσιτάσεως (Φινοπούλου) ποτίζονται με σταγόνες. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται μεγάλη εξοικονόμηση νερού, καλύτερη ανάπτυξη φυτών και ριζικού συστήματος.

Σήμερα, υπάρχουν δύο επιπλέον γεωτρήσεις, οι οποίες παρέχουν νερό σε τέτοια ποσότητα ώστε με την καλύτερη διαχείριση να μην απαιτείται παρά ελάχιστη ποσότητα νερού ΕΥΔΑΠ. Σ' αυτές δεν έχει εγκατασταθεί ακόμα ο μηχανολογικός εξοπλισμός.

Πανίδα

Στο εσωτερικό του πάρκου βρίσκουν καταφύγιο διάφορα πουλιά της πόλης, όπως ο σπουργίτης, ο κότσυφας, η δεκαοχτούρα, η καρακάξα, ο κοκκινόλαιμης αλλά και ερπετά, όπως η χελώνα.

Το Πεδίον Άρεως πήρε το όνομά του από το Ρωμαϊκό Campus Martius κι αυτό γιατί επί βασιλείας Όθωνος, μπροστά στο ναό των Ταξιαρχών και προς την οδό Μαυρομματαίων φιλοξένησε τους Στρατώνες του Ιππικού. Στα χρόνια μάλιστα του Γεωργίου Α' λειτούργησε στο Πεδίον του Άρεως Ιππευτική Σχολή (πυρπολήθηκε το 1944, στα Δεκεμβριανά).

Αργότερα και μέχρι το 1880 ήταν ο τόπος της υπαίθριας συγκέντρωσης του κοινού για περίπατο και αναψυχή. Ειδικά τα Κυριακάτικα μεσημέρια και τις γιορτές αποτελούσε χώρο περιπάτου για τους Αθηναίους και τους Βασιλείς.

Στη πλατεία του ναού των Ταξιαρχών υπήρχε στημένη μια εξέδρα μουσικής σε πολυγωνικό σχήμα, όπου παιάνιζε η φιλαρμονική. Από εκεί προήλθε και το όνομα της όμορης γειτονιάς «Πολύγωνο».

Χώρος Πρασίνου

Με το Βασιλικό Διάταγμα της 23ης Ιουλίου 1887 η έκταση του Πεδίου του Άρεως εντάσσεται στο Σχέδιο πόλεως και χαρακτηρίστηκε ως μη οικοδομήσιμος κοινόχρηστος χώρος. Κατά παράβαση του Σχεδίου κατασκευάστηκαν στις δεκαετίες που ακολουθούν το Νοσοκομείο Κτηνών, τα κτήρια της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού, διάφοροι ημιμόνιμοι

και προσωρινοί προσφυγικοί συνοικισμοί, καφεενία, γκαράζ, ιδιωτικό σχολείο, κ.ά.

Το 1924 η Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου, με τη σύμφωνη γνώμη του ΥΠΕΧΩΔΕ, παραχώρησε στον Πανελλήνιο Γυμναστικό Σύλλογο τη χρήση 5,6 γειτονικών στρεμμάτων για τις ανάγκες των αθλητικών του εγκαταστάσεων μετά την απαλλοτρίωση του οικοπέδου στη συμβολή των οδών Πατησίων και Αλεξάνδρας, δεσμεύοντάς τον να μην πειράξει το πράσινο που υπήρχε στην έκταση αυτή.

Ανέγερση κτισμάτων

Κατά διαστήματα υπήρξαν σκέψεις και προτάσεις για την ανέγερση και άλλων κτισμάτων. Μία από αυτές ήταν να ανεγερθεί και Ηρώον του Εθνικού Αγώνα. Για τη θεμελίωσή του πραγματοποιήθηκε γιορτή ενώ για το σκοπό τούτο στάλθηκαν από διάφορες πόλεις της Ελλάδας κυβόλιθοι σαν ένδειξη συμμετοχής τους στο έργο. Στην προσπάθεια να διαφυλαχθεί όλο αυτό το υλικό που είχε συσσωρευθεί περιφράχθηκε όλος ο χώρος έξω από τα όρια των εγκαταστάσεων του Πανελληνίου.

Το 1927 συγκροτήθηκε η Επιτροπή Δημοσίων Κήπων και Δενδροστοιχιών και δόθηκε προτεραιότητα στη διαμόρφωση του Πεδίου του Άρεως, αφού το διεκδικούσαν για κατασκευή κτηριακών εγκαταστάσεων το Δικαστικό Μέγαρο Αθηνών, η θερινή σκηνή του Εθνικού Θεάτρου, η Χριστιανική Αδερφότης Νέων (ΧΑΝ) και το Υπουργείο Γεωργίας. Την ίδια περίοδο το Πεδίον Άρεως χρησιμοποιήθηκε και από την αγγλική εταιρεία ηλεκτροφωτισμού και ηλεκτρικής συγκοινωνίας «Power» για την απόρριψη προϊόντων εκσκαφής στη διάρκεια της κατασκευής της σήραγγας του ηλεκτρικού σιδηροδρόμου Αθηνών-Πειραιώς.

Μετά από έκκληση της επιτροπής Δημοσίων Κήπων και Δενδροστοιχιών ο Πέτρος Καλλιγιάς αναλαμβάνει τη δημιουργία του σχεδίου φύτευσης ενώ η απόφαση για την υλοποίησή της ελήφθη το 1933. Οι προσπάθειες όμως δεν καρποφόρησαν λόγω έλλειψης φορέα χρηματοδότησης.

Επτά χρόνια αργότερα, με τη συμβολή του εκδότη της εφημερίδας «Έθνος» Σπύρου Νικολόπουλου και του Πέτρου Καλλιγιά, το πάρκο σώθηκε από διεκδικήσεις με τη διαμόρφωση του κοινόχρηστου άλσους (Ν.6171/1934) επί υπουργίας Πέτρου Ράλλη. Το 1934 ανατίθεται στο Ειδικό Ταμείο Μόνιμων Οδοστρωμάτων Αθηνών (Ε.Τ.Μ.Ο.Α.) η διαμόρφωση του χώρου. Η τότε κυβέρνηση μάλιστα διέθεσε 7 εκατομμύρια Δραχμές έναντι της προϋπολογισθείσας δαπάνης 30 εκατομμυρίων για την αποπεράτωση του πάρκου.

Η φύτευση άρχισε το 1935, βάσει νέου σχεδίου του Αν. Δημητρακόπουλου, και σταδιακά μέχρι το 1940 ολοκληρώθηκε στα ελεύθερα από κτίσματα τότε μέρη του πάρκου. Την ίδια εποχή έγιναν διάφορα τεχνικά έργα: αρδευτικό δίκτυο, ηλεκτροφωτισμός με μαντεμένιες κολώνες σε βάσεις μαρμάρου και σιδερένια με υαλοπίνακες φωτιστικά, καθίσματα, συντριβάνια, οίκημα του γραφείου/ διοίκησης, το αναψυκτήριο Green Park, το Περίπτερο

Γαρδένια.

Από το 1940 μέχρι το 1944, κατά τη διάρκεια της Γερμανικής Κατοχής, το Πάρκο σχεδόν εγκαταλείφθηκε. Από το 1945 άρχισε η συντήρησή του και ένα χρόνο αργότερα εξασφαλίστηκε η άρδευση.

Η Τέχνη στο πάρκο

Το 1934 είναι και η χρονιά που ανατίθεται στα μέλη του Σωματίου Ελλήνων Γλυπτών η φιλοτέχνηση δεκαέξι μαρμάρινων προτομών ηρώων του 1821 που κοσμούν σήμερα τη Λεωφόρο των Ηρώων. Τρία χρόνια αργότερα, ο πρωθυπουργός Ιωάννης Μεταξάς έκανε τα αποκαλυπτήρια του ορειχάλκινου έφιππου ανδριάντα του Βασιλιά Κωνσταντίνου στην κεντρική είσοδο. Το έργο, συνολικού κόστους περίπου 10.000.000 δρχ, είχε φιλοτεχνήσει στην Ιταλία ο γλύπτης Φραντσέσκο Παρίζι, ενώ ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός ανήκει στον επίσης, Ιταλό αρχιτέκτονα Κωνσταντίνο Βετριάνι.

Στη θέση του πάρκου που μέχρι από λίγες δεκαετίες οι παλιοί Αθηναίοι έβλεπαν τους στάβλους της Κτηνιατρικής Υπηρεσίας Στρατού τοποθετήθηκε το 1952 το μαρμάρινο άγαλμα της Προμάχου Αθηνάς για το ηρώο των πεσόντων στην Ελλάδα Βρετανών, Αυστραλών και Νεοζηλανδών στις μάχες 1941- 45. Πρόκειται για έργο ακαδημαϊκό του Βάσου Φαληρέα σε αρχιτεκτονικό σχεδιασμό Φαίδωνος και Εθελ Κυδωνιάτη. Την επίσης, μαρμάρινη λέαινα στη βάση της ιδιαίτερα ψηλής στήλης του μνημείου είχε φιλοτεχνήσει ο Αθανάσιος Λημναίος.

Από το 1950 ξεκινάει τη σταδιοδρομία του στο θερινό αναψυκτήριο «Άλσος» στο Πεδίον του Άρεως ο κονφερασιέ, ηθοποιός, συγγραφέας και θηρευτής «νέων ταλέντων» Γιώργος Οικονομίδης ενώ στο Green Park κυριαρχούσε ο κονφερασιέ Όμηρος Αθηναίος. Αργότερα τα καλοκαίρια το Θέατρο «Αλίκη» πρόσφερε ψυχαγωγία στους Αθηναίους.

Το 1981 το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης, με επικεφαλής τον Ευάγγελο Αβέρωφ- Τσοίτσα, χρηματοδότησε την ανέγερση μνημείου για τον Ιερό Λόχο 1942- 45 στο Πεδίον του Άρεως. Πρόκειται για τη στήλη που σχεδίασε ο Ιερολοχίτης λοχαγός Ι.Κ. Μανέτας και φιλοτέχνησε ο Νικόλας Ι. Βαλάκας. Τα ορειχάλκινα μέρη της δούλεψαν ο Πέτρος Μωραΐτης και ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος.

Τα αγάλματα εντός του πάρκου

Σήμερα εντός του πάρκου συναντά κανείς το Ηρώον του Νότη Μπότσαρη (υψηλή μαρμάρινη στήλη με βάση), ενώ κατά μήκος της λεωφόρου Ηρώων μπορεί να θαυμάσει τις προτομές Αγωνιστών του 1821. Πιο αναλυτικά, στην αριστερή πλευρά της λεωφόρου με κατεύθυνση από το πλάτωμα με το άγαλμα του Μπότσαρη προς την κεντρική πλατεία δεσπόζουν οι προτομές των:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

ΚΙΤΣΟΣ ΤΖΑΒΕΛΑΣ
ΠΕΤΡΟΜΠΕΗΣ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΝΑΡΗΣ
ΔΟΜΝΑ ΒΙΣΒΙΖΗ (νεώτερο άγαλμα, τοποθετήθηκε το 2005)
ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΙΑΟΥΛΗΣ
ΝΙΚΗΤΑΡΑΣ
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΠΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΡΙΕΖΩΤΗΣ

Αντίστοιχα, από τη δεξιά πλευρά της λεωφόρου με την ίδια κατεύθυνση:

ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ
ΛΑΣΚΑΡΙΝΑ ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑ
ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ
ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ
ΜΑΝΤΩ ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ
ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΑΚΗΣ ΠΛΑΠΟΥΤΑΣ

Εκτός από τα αγάλματα του βασιλιά Κωνσταντίνου Α΄ έφιππου και της Αθηνάς εντός του πάρκου στον περίβολο του Ιερού Ναού των Αγ. Ταξιαρχών υπάρχουν: μία μαρμάρινη στήλη με προτομή Περικλή Βαρατάση (Λοχαγός Λόχου Φιλελλήνων 1897), μία προτομή Αλεξάνδρου Πραΐδη (Υπολοχαγός Κρητικής Επανάστασεως), μία μαρμάρινη στήλη ιερολοχίτη Δημητρίου Σούτσου καθώς και ένα κενοτάφιο του Αλεξάνδρου Υψηλάντη (άγαλμα του ήρωα επικλινούς). Επίσης, υπάρχει μνημείο Ιερού Λόχου, μια σύνθεση δηλαδή, με επιγραφική πλάκα προς τιμήν του στρατηγού Τσιγάντε και των ιερολοχιτών του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Τέλος, στο εσωτερικό του πάρκου θα συναντήσει κανείς το σπήλαιο του Πανός, μια γλυπτική σύνθεση του γλύπτη Βασσάλου σκαλισμένη σε βράχο.

Διοικητική Ευθύνη

Αρχικά το Άλσος ανήκε στο Δήμο Αθηναίων και επί Δημαρχίας Κοτζιά δόθηκε για χρήση, διατήρηση, συντήρηση και αξιοποίηση στο Ειδικό Ταμείο Μόνιμων Οδοστρωμάτων Αθηνών (Ε.Τ.Μ.Ο.Α.), υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος. Με το Π.Δ. 98/ 2000 «Περί καταργήσεως του Ε.Τ.Μ.Ο.Α.» (Φ.Ε.Κ. 85 Δ΄ / 15- 03- 2004) η διεύθυνση, συντήρηση, επέκταση και η εκμετάλλευση του Άλσους του Πεδίου του Άρεως μεταφέρονται στην Υπερνομαρχία Αθηνών- Πειραιώς.

Αρχιτεκτονική

Το Πεδίον του Άρεως κατατάσσεται στα πάρκα περιπάτου και αποτελείται ουσιαστικά από ένα σύνολο χαράξεων με γεωμετρικές καμπύλες και κυρίως τόξα κύκλων που ορίζουν διαδρομές περιπάτου. Οι διαδρομές αυτές εκκινούν και καταλήγουν σε κυκλικά επισημασμένες διασταυρώσεις με μικρά θέματα (ένα διαφορετικό παρτέρι, ένα ξεχωριστό φωτιστικό, κάποιο στοιχείο νερού, κ.λ.π.).

Κατά τη σχεδίαση και φύτευσή του ελήφθησαν υπόψη τα εξής: i) ότι το πάρκο θα παραμένει ανοιχτό όλο το εικοσιτετράωρο, ii) θα έχει υψηλή βλάστηση περιφερειακά, iii) θα έχει παχιά σκιά κατά τους θερινούς μήνες και άφθονο ηλιακό φως το χειμώνα, iv) θα παρέχει ευχάριστη εντύπωση από την εναλλαγή χρωμάτων, φύλλων και ανθέων καθώς και διαδοχικές ανθοφορίες καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Ιδιαίτερες περιοχές:

Πλατάνια: Μία διπλή δενδροστοιχία με κυκλικά καθιστικά γύρω από τον κορμό τους με ασφαλτοστρωμένο δάπεδο συνθέτουν το συγκεκριμένο τοπίο

Ροδώνας: Πρόκειται για μία σπειροειδή διαδρομή με τριανταφυλλίες

Αριές: Πρόκειται για μία κυκλική δενδροστοιχία από 15 δέντρα Αριές, ένα προστατευμένο «ξέφωτο» που προσφέρει αίσθηση γαλήνης και ιδιωτικότητας

Πρώην Θέατρο «Αλίκη»: Είναι ένας εγκαταλελειμμένος χώρος υπαίθριου θεάτρου

Η οδός Ηρώων: πρόκειται για έναν ασφαλτοστρωμένο δρόμο με τις προτομές των αγωνιστών του 1821

Η κεντρική πλατεία του πάρκου: αποτελεί το σημείο σύγκλισης όλων των αξόνων του πάρκου. Εκεί βρίσκεται το **Θέατρο Άλσους Πεδίου Άρεως**, το κτήριο του οποίου αποτελεί αντιπροσωπευτικό δείγμα του μεσοπολέμου.

Η πλατεία Πρωτομαγιάς: είναι η οροφή του υπόγειου χώρου στάθμευσης και η οροφή του βυθισμένου τμήματος της οδού Μουστοξύδη. Διατηρεί αναψυκτήριο, τουαλέτες, μικρό υπαίθριο θέατρο

«Green Park»: είναι τοποθετημένο στο νότιο άκρο του Πάρκου επί της οδού Μαυρομματαίων. Το κτήριο του αποτελεί επίσης, αντιπροσωπευτικό δείγμα της εποχής του Μεσοπολέμου με διακοσμητικά στοιχεία Art Nouveau

Αναψυκτήριο «Γαρδένια»: βρίσκεται στο πρώτο μεγάλο πλάτωμα που συναντά ο επισκέπτης στο εσωτερικό του πάρκου, στη σύγκλιση των αξόνων που ξεκινούν από την είσοδο της οδού Μαυρομματαίων Β. Κων/νου και την οδό Ηρώων.

ΜΕΡΙΚΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗ 2004

Η Υπερνομαρχία Αθηνών- Πειραιώς παρέλαβε το 2003 ένα πάρκο παραμελημένο επί 6 χρόνια, με μεγάλα χρέη στην ΕΥΔΑΠ και τη ΔΕΗ και με μόνο μία εργολαβία του ΥΠΕΧΩΔΕ σε εξέλιξη που αφορούσε κυρίως φυτεύσεις και περιφράξεις. Μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα και με περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες κατάφερε: να φροντίσει

για τον τακτικό καθαρισμό των ιστορικών αγαλμάτων, να συντηρήσει και να καθαρίσει το Πάρκο, να σταματήσει τα παζάρια και όλες τις εμπορικές δραστηριότητες, να αποκαταστήσει τον ηλεκτροφωτισμό στους κεντρικούς άξονες και τις εκκλησίες. Αποτέλεσμα ήταν μέσα σε λίγο χρόνο να αυξηθεί σημαντικά η επισκεψιμότητα του Πάρκου.

Παράλληλα το Δεκέμβριο του 2003 η Υπερνομαρχία ανέθεσε σύνταξη πρότασης-προμελέτης για το Πεδίο του Άρεως που προέβλεπε δύο φάσεις: Την Ολυμπιακή φάση με χρονοδιάγραμμα μέχρι 30/5/2004 και χρηματοδότηση 1.250.000 ευρώ (από τον αναπτυξιακό πόρο και το ΥΠΕΧΩΔΕ)

Με τα χρήματα αυτά υλοποιήθηκαν σε χρόνο ρεκόρ: η ανάπλαση της κεντρικής εισόδου του Πάρκου (Άγαλμα Κωνσταντίνου) και του κεντρικού άξονα, δημιουργήθηκαν δύο παιδικές χαρές πιστοποιημένες από τον ΕΛΟΤ, τοποθετήθηκαν νέα παγκάκια, κάδοι απορριμμάτων, αποκαταστάθηκε ο φωτισμός στο 1/3 του πάρκου και οι υποδομές ύδρευσης και αποχέτευσης ενώ συνεχίστηκε ο καθαρισμός των αγαλμάτων. Στην μεταολυμπιακή φάση ανατέθηκε σύνταξη προμελέτης σε ιδιωτικό μελετητικό γραφείο εποπτεία και επίβλεψη έχει η ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Την μεταολυμπιακή φάση η οποία χρησιμοποιήθηκε από την Τεχνική Υπηρεσία της Νομαρχίας Αθηνών προκειμένου να συντάξει προμελέτη για την συνολική ανάπλαση του Πεδίου του Άρεως. Η προμελέτη αυτή υποβλήθηκε σε προκήρυξη της Περιφέρειας Αττικής στα πλαίσια του μέτρου 2.3 και εντάχθηκε στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Π.Ε.Π. Αττικής) με χρηματοδότηση 9.150.000 ευρώ.

Στις 21/8/2005 εξεδόθη από την Περιφέρεια Αττικής η απόφαση ένταξης της πρότασης, και ξεκίνησε η διαδικασία του διεθνούς διαγωνισμού. Οι προτάσεις που υποβλήθηκαν αξιολογήθηκαν και ο διαγωνισμός ολοκληρώθηκε το Φεβρουάριο του 2008 με την υπογραφή της σύμβασης από την ανάδοχο εταιρεία.

Στο Πεδίον του Άρεως λειτουργούν δύο παιδικές χαρές οι οποίες αναπλάστηκαν κατά την εργολαβία του 2004: μία περιφραγμένη πλησίον του Πανελληνίου Γυμναστικού Συλλόγου η οποία απευθύνεται σε παιδιά προσχολικής ηλικίας (είσοδος είτε από την οδό Μαυρομματαίων είτε από τη συμβολή της λεωφόρου Αλεξάνδρας με την οδό Μαυρομματαίων- άγαλμα Βασιλιά Κωνσταντίνου, μία επίσης περιφραγμένη πλησίον της πλατείας Πρωτομαγιάς η οποία απευθύνεται σε παιδιά έως 12 ετών, μία ανοιχτή με όργανα αθλήσεως όπισθεν πλακόστρωτου (κεντρικού άξονα). Είσοδος από άγαλμα Βασιλιά Κωνσταντίνου.

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗ 2008

«Το Ιστορικό Πάρκο της Αθήνας Ξαναγεννιέται!»

Με σύνθημα: «Το Ιστορικό Πάρκο της Αθήνας Ξαναγεννιέται!» παρουσιάστηκε στις 4-3-2008 σε συνέντευξη τύπου στο Ζάππειο Μέγαρο το σύνολο των παρεμβάσεων για την

ανάπλαση του Πεδίου του Άρεως από την Υπερνομάρχη Αθηνών- Πειραιώς Ντίνα Μπέη, την πρώην Υπερνομάρχη Φώφη Γεννηματά, τον Αρχιτέκτονα- υπεύθυνο του έργου Αλέξανδρο Τομπάζη και τον γεωπόνο – κηποτέχνη, υπεύθυνο για την φυτοτεχνική μελέτη του έργου Ανδρέα Μπαρμπούτση. Πρόκειται για παρεμβάσεις με υλικά φιλικά στο περιβάλλον, με έμφαση στον εμπλουτισμό του πρασίνου και πρόβλεψη δραστηριοτήτων για πολίτες όλων των ηλικιών.

Οι εργασίες της ανάπλασης θα διαρκέσουν για ένα περίπου χρόνο ενώ σταδιακά θα κλείνουν τμήματα του πάρκου προκειμένου να διεξάγονται οι απαραίτητες εργασίες.

Οι βασικές αρχές της ανάπλασης

Οι καθοδηγητικές αρχές του μεγάλου έργου που ξεκινάει είναι τρεις:

1. Σεβασμός στο ύφος και στην ιστορία

Το Πεδίο του Άρεως αποτελεί κομμάτι της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Βασικός στόχος είναι να τονιστεί η ιστορική σημασία γι' αυτό και διατηρούνται και τονίζονται τα ιστορικά μνημεία και οι ξεχασμένοι θεματικοί δακτύλιοι.

2. Αύξηση των περιοχών πρασίνου

Αφετηρία της ανάπλασης είναι το αξίωμα: ελάχιστη πλακόστρωση, καθόλου τσιμεντοποίηση, χρήση υλικών απλών, φυσικών, οικολογικών. Κεντρικός στόχος η βελτίωση της υπάρχουσας βλάστησης αλλά και η αύξηση πρασίνου με νέες φυτεύσεις, με βάση ειδικό πρόγραμμα εγκατάστασης φυτικών ειδών προσαρμοσμένων στο περιβάλλον της περιοχής και στις τοπικές κλιματολογικές συνθήκες. Παράλληλα η διαχείριση του υφιστάμενου πρασίνου και οι νέες φυτεύσεις (νέα δένδρα, καλλωπιστικοί θάμνοι, χλοοτάπητας) αποσκοπούν στη δημιουργία ενός ενιαίου χαρακτήρα καλαισθησίας και λειτουργικότητας στο Πάρκο.

3. Λειτουργικότητα και χρησιμότητα για τους κατοίκους

α) Ένα πάρκο λειτουργικό και χρήσιμο στους πολίτες προϋποθέτει καταρχήν αύξηση της ασφάλειας στο χώρο. Γι' αυτό προβλέπεται η ανάπλαση όλων των εισόδων, η επιδιόρθωση και συμπλήρωση της περίφραξης, η δημιουργία ενός νέου δικτύου φωτισμού με φωτιστικά παραδοσιακά αλλά και σύγχρονα που θα λειτουργούν με λάμπες εξοικονόμησης ενέργειας.

β) Ένα πάρκο φιλικό και ευχάριστο στους πολίτες προϋποθέτει αναβάθμιση των χρήσεων αναψυχής, άθλησης και πολιτιστικών εκδηλώσεων. Μερικές από τις παρεμβάσεις της

ανάπλασης σε αυτή την κατεύθυνση είναι η αναβάθμιση του Θεάτρου Άλσους σε χώρο πολλαπλών χρήσεων 3000 μ² που θα συνδέει τον πολιτισμό με το πράσινο, ειδικό χωμάτινο πεζοδρόμιο για jogging (περιφερειακός δακτύλιος), δίκτυο ποδηλατοδρόμου. γ) Ένα Πάρκο σύγχρονο και δυναμικό είναι ένα χώρος ανοιχτός σε όλους τους πολίτες. Για αυτό το λόγο υπάρχει φροντίδα για την πρόσβαση των ατόμων με ειδικές ανάγκες στους υπαίθριους και κτιριακούς χώρους του Πάρκου.

Οι μεγάλες παρεμβάσεις

Μινωικός Λαβύρινθος: ο βοτανικός κήπος της Αττικής

Δημιουργείται Βοτανικός κήπος στον οποίο φυτεύεται μεγάλο μέρος δένδρων, θάμνων και ποωδών φυτών της Αττικής χλωρίδας και του ιστορικού Αττικού Τοπίου (στη πλευρά της Λ. Αλεξάνδρας και κοντά στην είσοδο της Μπούσγου). Για τη χωροθέτηση των φυτών στο μοναδικό αυτό για την Αθήνα βοτανικό κήπο, επιλέγεται το σχήμα του Μινωικού λαβύρινθου, που αποτελεί χαρακτηριστικό σημάδι Ελληνικού Πολιτισμού. Στα 250 μέτρα της έκτασης του Λαβυρίνθου εκτίθενται τα περίπου 35 είδη δένδρων, 40 είδη θάμνων και 130 είδη αγριολούλουδων που μπορούν να συναντηθούν στην Αττική χλωρίδα.

Ροδώνας: ένας μικρός περίπατος στις τριανταφυλλιές

Αναδημιουργούμε πλήρως την σπειροειδή διαδρομή με τριανταφυλλιές που κατασκευάστηκε στο παρελθόν στη θέση της παλιάς Ιππευτικής σχολής. Αναδημιουργείται η ενδιαφέρουσα διαδρομή «βοτανικού» περιπάτου με φυτεύσεις σε διπλή σειρά τριανταφυλλιών σε όλα τα χρώματα. Το στοιχείο του νερού και οι μικρές πέργκολες για αναρριχώμενες τριανταφυλλιές με καθιστικά που προστίθενται, αυξάνουν το ενδιαφέρον του σύντομου αυτού περιπάτου, προσφέροντας τη δυνατότητα μικρών στάσεων σε σκιερές περιοχές.

Πλατάνια: υδάτινη Διαδρομή

Ενισχύεται ο φυσικός χαρακτήρας μίας περιοχής που λόγω της έντονης κλίσης, του είδους των δένδρων και της ύπαρξης του στοιχείου του νερού είναι ιδανική. Τονίζεται η υδάτινη διαδρομή με την πλήρη ανακατασκευή της ώστε να αποκτήσει χαρακτηριστικά έντονης ροής νερού (δημιουργία μικρών καταρρακτών με φυσικούς βράχους), με αποτέλεσμα ο ήχος να σηματοδοτεί τον χώρο, να προσδίδει αίσθημα δροσιάς και γαλήνης, και να προσανατολίζει τον περιπατητή από και προς το χαμηλότερο στο ψηλότερο σημείο του πάρκου.

Παράλληλες παρεμβάσεις

Κεντρική πλατεία του πάρκου

Η κεντρική πλατεία του πάρκου με την εξαιρετική θέα προς νότο, πάνω από τις κορυφές των δένδρων, του Λυκαβηττού και του λόφου του Στρέφη, ανακτά τον ρόλο της ως κεντρικού χώρου συνεύρεσης και ήπιας αναψυχής. Η πλατεία κεντρικού πεζοδρόμου που γειτνιάζει με το αναψυκτήριο «Γαρδένια» ενισχύεται με συντριβάνι στο επίπεδο του λιθόστρωτου ενώ στο πλάτωμα του Ιερού Ναού των Ταξιαρχών και του Αγίου

Χαραλάμπους συντηρούνται και καθαρίζονται οι ακανόνιστες μαρμάρινες πλάκες, αποξηλώνονται οι τσιμεντόπλακες και τοποθετούνται πέτρινοι κυβόλιθοι.

Άγαλμα Αθηνάς

Στη περιοχή του αγάλματος φυτεύεται κεντρικός ελαιώνας, σε κατάλληλο φυτευτικό σύνδεσμο. Την φύτευση πλαισιώνουν θάμνοι και εδαφοκάλυψη.

Αριές

Δημιουργείται ένα προστατευμένο «ξέφωτο» που προσφέρει αίσθηση απομόνωσης και γαλήνης σε μια κυκλική δενδροστοιχία από 15 δένδρα Αριάς στην οποία οδηγεί ένα μονοπάτι που ξεκινά από τον θεματικό κύκλο.

Πρώην Θέατρο «Αλίκη»

Αποξηλώνεται ο εγκαταλελειμμένος και πλήρως υποβαθμισμένος χώρο τους υπαίθριου θεάτρου και δημιουργείται ένας πολυσήμαντος χώρος.

Θέατρο Άλσους

Αποκαθίσταται και χρησιμοποιείται ξανά το κτίριο του Θεάτρου Άλσους μέσα από την ανασύσταση της αισθητικής, λειτουργικής και δομικής επάρκειας του «περιεχομένου» του. Τα βασικά χαρακτηριστικά του κτιρίου διατηρούνται, καθαιρείται η υπάρχουσα σκηνή και δημιουργείται ένας πολυδύναμος χώρος εκδηλώσεων, θεάτρου, κινηματογράφων, εκθέσεων, τοποθετείται κινητή ξύλινη σκηνή. Ανατολικά δημιουργείται ένας ενιαίος χώρος εκθέσεων ενώ στη δυτική πτέρυγα του κτιρίου, χωροθετούνται bar-καφέ και κατάστημα πώλησης βιβλίων. Το καφέ επεκτείνεται προς την πλατεία πάνω σε ξύλινο deck.

Η οδός των Ηρώων

Η επιφάνεια του χλοοτάπητα αυξάνεται σημαντικά σε βάρος του πλάτους του δρόμου, οι φυτικοί φράκτες αναδημιουργούνται, προβάλλοντας τις προτομές και οι φοίνικες μεταφυτεύονται στο κέντρο του νέου δρόμου, επιτρέποντας την ανεμπόδιστη οπτική πρόσβαση στις προτομές, συμβάλλοντας στον μνημειακό χαρακτήρα της περιοχής.

Μνημείο Ιερού Λόχου

Επανασχεδιάζεται ο άξονας που οδηγεί στο μνημείο και δημιουργείται μικρή ήσυχη πλατεία, σαφώς διαφορετικού χαρακτήρα από την κεντρική πλατεία του πάρκου, με νέες φυτεύσεις ανθοφόρων θάμνων διαδοχικής ανθοφορίας, ανθόφυτων και χλοοτάπητα.

Φωτισμός

Ο φωτισμός του χώρου αναβαθμίζεται με λαμπτήρες χαμηλής κατανάλωσης έτσι ώστε οι πολίτες να μπορούν να προσανατολίζονται οπτικά μέσα στο περιβάλλον, να διακρίνουν εμπόδια στην πορεία τους, να αντιλαμβάνονται τις κινήσεις και τις προθέσεις άλλων ανθρώπων, να μπορούν να διαβάζουν τη σήμανση των οδών, να απολαμβάνουν την εμφάνιση του δρόμου και του περιβάλλοντος.

Φυτοτεχνική Μελέτη

Η φυτοτεχνική μελέτη του κήπου προβλέπει τη βελτίωση της υπάρχουσας βλάστησης και εγκατάσταση φυτικών ειδών σε κατάλληλα μεγέθη και ποσότητες στο χώρο, ενώ ο εκπαιδευτικός χαρακτήρας του κήπου ενισχύεται με τη δημιουργία βοτανικού κήπου. Προτείνονται εξυγιαντικές επεμβάσεις αλλά και μεταφυτεύσεις ειδών και νέες φυτεύσεις. Πιο συγκεκριμένα, η υπάρχουσα φύτευση θα ενισχυθεί με 94.000 νέες φυτεύσεις (93.370), εκ των οποίων 1.178 νέα δέντρα (τα 265 περιμετρικά), 17.000 νέοι θάμνοι, μπορντούρας και ανθοφόροι (επιλέχθηκαν είδη τα οποία επιβραδύνουν τη φωτιά), 2.000 θάμνοι και ποώδη φυτά του Αττικού Τοπίου στο βοτανικό κήπο, 50.000 ανθόφυτα (εποχιακά και βολβώδη), 24.000 φυτά εδαφοκάλυψης (υποκατάστατο γκαζόν), 16.716 τετραγωνικά μέτρα γκαζόν.

Για τα υπολείμματα κλάδευσης, υλοτομίας, κ.λ.π. προτείνεται η οικολογική διαχείρισή τους με την μέθοδο της κομποστοποίησης (επιφανειακή, υπόγεια, σε σωρούς) που επιτρέπει τη φυσιολογική αποδόμηση (χώνεμα), υλικών φυτικής προέλευσης. Οικολογική είναι και η μέθοδος αντιμετώπισης εντομολογικών εισβολών που προτείνεται. Πρόκειται για την εφαρμογή βιολογικής καταπολέμησης με τη διαχείριση των υπαρχόντων ωφέλιμων ειδών που χρησιμοποιείται στην Ελλάδα με επιτυχία, σε αστικό πράσινο (Δήμος Ρέντη, Κορυδαλλού, Αμαρουσίου, Καλλιθέας, Πειραιά, Παλλήνης, Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων, Έδεσσας, Χανίων, Καλαμάτας), σε παραγωγικές καλλιέργειες και σε θερμοκήπια. Εισάγονται δηλαδή παρασιτοειδή και αρπακτικά έντομα και ακάρεα τα οποία τρέφονται με τα επιβλαβή έντομα των φυτών του πάρκου. Επισημαίνεται ότι δεν θα εισαχθούν νέοι οργανισμοί, αντίθετα ενισχύονται οι υπάρχοντες, ενώ όλα τα ωφέλιμα που θα χρησιμοποιηθούν είναι ιθαγενή είδη.

Τέλος, σε ό,τι αφορά στην υδροδότηση του πάρκου σημειώνεται ότι κατά το γενικό σχεδιασμό του αρδευτικού δικτύου, το Πεδίο του Άρεως, αντιμετωπίστηκε ως σύνολο, δηλαδή έχει πραγματοποιηθεί πρόβλεψη για την μελλοντική δυνατότητα σύνδεσης στο κεντρικό σύστημα ελέγχου. Για την άρδευση θα χρησιμοποιηθεί νερό από τις γεωτρήσεις στο οποίο, ύστερα από ανάλυση, διαπιστώθηκε αυξημένη αλατότητα. Προκειμένου να αξιοποιηθούν οι γεωτρήσεις θα εγκατασταθεί κατάλληλη μονάδα επεξεργασίας νερού. Με το επεξεργασμένο νερό της μονάδας θα αναμιγνύεται το νερό των γεωτρήσεων, ώστε να μειώνονται οι τιμές της αλατότητας σε ασφαλή όρια για τα φυτά και το νερό να είναι κατάλληλο για άρδευση. Εάν απαιτηθεί, η μονάδα επεξεργασίας θα μπορεί να αυξήσει την παραγωγή της για να καλύψει ενδεχόμενη αύξηση των υδατικών αναγκών. Το σύστημα θα έχει πρόβλεψη σύνδεσης με το δίκτυο ΕΥΔΑΠ για λόγους ασφάλειας. Περιοδικές αναλύσεις της ποιότητας του τελικού νερού άρδευσης θα βεβαιώνουν την καταλληλότητα του.

Ανανέωση εξοπλισμού

Ο εξοπλισμός του πάρκου ανανεώνεται. Τα αρχικά παραδοσιακά παγκάκια επισκευάζονται και τοποθετούνται στον κύριο άξονα. Βάφονται κόκκινα δίνοντας πινελιές από χρώμα στο χώρο. Επίσης, τοποθετούνται νέες ανοξειδωτες βρύσες και νέοι ανοξειδωτοι κάλαθοι

αχρήστων.

Σήμανση - Τέχνη

Η παροχή πλήρους και κατανοητής πληροφόρησης με τη βοήθεια ευδιάκριτης και σαφούς κυκλοφοριακής σήμανσης τίθενται ως άμεσοι στόχοι της μελέτης για την ανάπλαση του Πεδίου του Άρεως. Ταυτόχρονα, από τις αρμονικά ενταγμένες στον ευρύτερο χώρο πινακίδες οι επισκέπτες θα προειδοποιούνται για πιθανούς κινδύνους, για την δίοδο οχημάτων και προσωπικού (για ευχερή συντήρηση και τροφοδοσία του χώρου) αλλά και για την αποφυγή πρόκλησης φθορών στο εσωτερικό του κήπου.

Αρμονικά ενταγμένη, αναπόσπαστο μέρος του πάρκου και η Τέχνη. Συστήνεται η τοποθέτηση γλυπτικών στοιχείων και μεταλλικών στοιχείων βαμμένων σε κόκκινο χρώμα, σε όλες τις εισόδους ώστε να λειτουργούν ως πόλοι έλξης και σαν ορόσημα στα όρια του πάρκου.

Ταυτόχρονα, μελετώνται και συντηρούνται τα υπάρχοντα γλυπτά και μνημεία εντός του πάρκου, καθαρίζονται, συμπληρώνονται τα απολεσθέντα τμήματα, σταθεροποιείται η επιφάνειά τους, επιχειρείται δηλαδή η γενικότερη αισθητική τους αποκατάσταση και προστασία από τις καιρικές συνθήκες και όχι μόνο.

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟΝ ΤΟΥ ΑΡΕΩΣ

Από την επίσκεψή μας στο Πεδίο του Άρεως και την ξενάγηση που μας έκαναν η κηπουρός κ. Σαμίου και ο ηλεκτρολόγος κ. Ξανθάκος:

Η κύρια είσοδος του Πεδίου του Άρεως (μια από τις 16), βρίσκεται στη συμβολή της Λεωφόρου Αλεξάνδρας με την οδό Μαυρομματαίων, όπου δεσπόζει το άγαλμα του έφιππου βασιλιά Κωνσταντίνου του Α΄ και αποτελεί την αφετηρία του μεγάλου κεντρικού άξονα του πάρκου. Είναι δεντροφυτεμένος, έχει πλάτος 20 μέτρα και οδηγεί στο κέντρο του.

Μικρή είσοδος επί της οδού Μαυρομματαίων, οδηγεί στην Οδό των Ηρώων. Εκτείνεται από το πλάτωμα με το άγαλμα του Νότη Μπότσαρη (υψηλή μαρμάρινη στήλη με βάση), μέχρι την κεντρική πλατεία, κατά μήκος της οποίας συναντούμε τις προτομές Αγωνιστών του 1821.

Από αριστερά:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

ΚΙΤΣΟΣ ΤΖΑΒΕΛΑΣ

ΠΕΤΡΟΜΠΕΗΣ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΝΑΡΗΣ

ΔΟΜΝΑ ΒΙΣΒΙΖΗ (νεώτερο άγαλμα, τοποθετήθηκε το 2005)

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΙΑΟΥΛΗΣ

ΝΙΚΗΤΑΡΑΣ
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΠΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΡΙΕΖΩΤΗΣ
Από δεξιά:
ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ
ΛΑΣΚΑΡΙΝΑ ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑ
ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ
ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ
ΜΑΝΤΩ ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ
ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΑΚΗΣ ΠΛΑΠΟΥΤΑΣ

Στη μέση και κατά μήκος της Οδού Ηρώων βρίσκεται ένα παρτέρι με πολύχρωμα λουλούδια, που περιβάλλεται από κυκλικό συνεχές παγκάκι, που προσφέρεται για υπαίθριο μάθημα Ιστορίας. Ο δρόμος καταλήγει σ' ένα κυκλικό παρτέρι με όμορφα λουλούδια.

Στην κεντρική πλατεία του πάρκου, όπου συγκλίνουν όλοι οι άξονές του, έχει τοποθετηθεί συντριβάνι με 45 αντλίες, που λειτουργούν με ανακυκλώσιμο νερό. Είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακό, στο ίδιο επίπεδο με το λιθόστρωτο της πλατείας και απαλλαγμένο από την πισίνα που περιβάλλει τα περισσότερα σιντριβάνια. Γύρω φυτεύτηκαν μεσογειακά φυτά, έτσι ώστε να συνδυάζονται χρωματικά, αποδίδοντας κατά εποχή ένα αρμονικό φυσικό τοπίο.

Δίπλα βρίσκεται το θερινό αναψυκτήριο "Άλσος", απ' όπου το 1950 ξεκίνησε τη σταδιοδρομία του ο ηθοποιός, συγγραφέας και θηρευτής νέων ταλέντων Γ. Οικονομίδης. Σήμερα ανακαινίζεται για να γίνει χώρος εκδηλώσεων.

Πολύ κοντά στην πλατεία, συναντούμε το εκκλησάκι των Ταξιαρχών. Είναι σταυροειδής Ναός και χρονολογείται από τον 16ο αιώνα. Στην περίβολό του υπάρχουν: μια μαρμάρινη στήλη με προτομή του Περικλή Βαρατάση (Λοχαγός του Λόχου των Φιλελλήνων το 1897), μια προτομή του Αλεξάνδρου Πραΐδη (Υπολοχαγός Κρητικής Επανάστασης), μια μαρμάρινη στήλη του ιερολοχίτη Δημητρίου Σούτσου και ένα κενοτάφιο του Αλεξάνδρου Υψηλάντη (Γενικός Επίτροπος Φιλικής Εταιρείας) με άγαλμα του ήρωα επικλινούς. Σε διπλανή πλατεία υπάρχει μνημείο του Ιερού Λόχου με επιγραφική πλάκα προς τιμήν του στρατηγού Τσιγάντε (1896- 1970) και των ιερολοχιτών του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Στα αριστερά του Μνημείου του Ιερού Λόχου βρίσκεται ο Ροδώνας, που περιλαμβάνει ένα σπειροειδές ποταμάκι κάτω από πέργκολες, δίπλα στις οποίες έχουν φυτευτεί 1000 θαμνώδεις και αναρριχόμενες τριανταφυλλιές. Ελπίζουμε ότι σε μερικά χρόνια θα μεγαλώσουν οι τριανταφυλλιές και οι πέργκολες θα στολιστούν με πολύχρωμα τριαντάφυλλα, δίνοντας στο επισκέπτη μια ιδιαίτερα ρομαντική διάθεση.

Ανατολικά του Ιερού Ναού των Ταξιαρχών, βρίσκεται η εκκλησία του Αγίου Χαραλάμπους. Είναι μικρή εκκλησία βασιλικού ρυθμού και χρονολογείται από τον 18ο αιώνα.

Κοντά στο κεντρικό σιντριβάνι βρίσκεται μια υδάτινη διαδρομή κάτω από ψηλά πλατάνια, παλιά και καινούργια, με ανακυκλοφορία του νερού. Το σιντριβάνι στο σημείο από το

οποίο πηγάζει, τα βότσαλα και τα βραχάκια που τη στολίζουν, η γεφυρούλα και τα πολλά επίπεδα που βοηθούν να περάσεις απέναντι, της δίνουν εικόνα φυσικής ροής από το ψηλότερο στο χαμηλότερο σημείο του πάρκου.

Στην είσοδο επί της λεωφόρου Αλεξάνδρας, βρίσκεται το δεκάμετρο μαρμάρινο άγαλμα της Αθηνάς. Τοποθετήθηκε το 1952 και είναι το ηρώο των πεσόντων Βρετανών, Αυστραλών και Νεοζηλανδών στις μάχες 1941-45 στη Ελλάδα.

Χαρακτηριστικό είναι το ιδιαίτερα ψηλό βάθρο με τη λέαινα στη βάση του, πάνω στο οποίο στηρίζεται. Περιτριγυρίζεται από δεκάδες νέες καρποφόρες και μεσόκαρπες ελιές και δύο χρυσοελιές, ακριβώς μπροστά στο άγαλμα της προστάτιδας της αρχαίας πόλης, από τις οποίες έφτιαχναν τα στεφάνια για τους Ολυμπιονίκες.

Το ξέφωτο "Αριές" περιλαμβάνει κυκλική δεντροστοιχία με 15 δέντρα Αριάς, δίνοντας την αίσθηση φυσικής αρμονίας και γαλήνης.

Στο πρώην θέατρο "Αλίκη" έχει διαμορφωθεί κατάλληλος χώρος για σκέιτμπορντ.

Επίσης λειτουργούν δύο παιδικές χαρές και προβλέπεται διαμόρφωση χώρου γύμνασης για ενήλικες.

Φυσική συνέχεια του Πεδίου του Άρεως αποτελεί η πλατεία Πρωτομαγιάς με εμβαδόν περίπου 25 στρέμματα. Αποτελεί την οροφή του υπόγειου χώρου στάθμευσης σε βυθισμένο τμήμα της οδού Μουστοξύδη, απ' όπου υπάρχει και πρόσβαση. Πήρε το όνομά της από τις πρωτομαγιάτικες εκδηλώσεις που φιλοξενούσε. Εδώ υπάρχει μικρό υπαίθριο θέατρο και λειτουργεί το αναψυκτήριο "Άλσος".

Μικρή είσοδος από την Μπούσγου, στην πλευρά της λεωφόρου Αλεξάνδρας, οδηγεί στο παλιό φυτώριο. Εκεί δημιουργούνταν τα φυτά από την αρχή. Στη θέση του, δίπλα στον Ελαιώνα, προς τα αριστερά, δημιουργείται βοτανικός κήπος, στο σχήμα του Μινωικού Λαβύρινθου. Σε μήκος 250 μέτρων, ο επισκέπτης θα συναντήσει μια όαση, που τη συνθέτουν 35 είδη δέντρων, 40 είδη θάμνων και 130 είδη αγριολούλουδων. Τα πιο βασικά είδη είναι τα παρακάτω:

Δέντρα (Αειθαλή, φυλλοβόλα και ημιαειθαλή):

Πλατάνια

Πεύκα

Δάφνες

Ελιές

Αριές

Μουριές

Συκιές

Αμυγδαλιές

Κερασιές

Κουτσουπιές

Κέδροι

Ακακίες

Φτελιές

Κουκουναριές

Βραχυχιτώνες

Γιακαράντες

Νεραντζιές

Λεύκες

Κυπαρίσσια

Φοίνικες (Μεταφέρθηκαν στο Πεδίο του Άρεως από την Πλατεία Ομόνοιας. Σήμερα κινδυνεύουν από το ρυγχωτό σκαθάρι αλλά σε συνεργασία με το Μπενάκειο

Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο γίνεται προσπάθεια για την αντιμετώπιση της προσβολής.)

Θάμνοι :

Οσούτσεια

Πικροδάφνες

Μυρτιές

Λιγούστρα

Αγγελικές

Φωσύθια

Εχίνωπα

Ράμνοι

Βιβούρνα

Ιβίσκοι

Πυξάρια

Αναρριχώμενα φυτά:

Κισσός

Γιασεμί

Είδη εδαφοκάλυψης:

Άκανθοι (με άσπρο λουλούδι από Οκτώβριο μέχρι Μάιο)

Κισσός

Γκαζόν 10 στρέμματα περίπου (απαιτεί πολύ νερό και συντήρηση, αλλά χαρίζει και πλούσιο οξυγόνο)

Λίππια (αντέχει στην ξηρασία και στη παραμέληση, κατάλληλο για φτωχά εδάφη, ηλιόλουστα και εκτεθειμένα σε ανέμους)

Οι τριανταφυλλιές, τα ετήσια και πολυετή ανθόφυτα και τα χρυσάνθεμα δίνουν χρώμα και άρωμα στο πάρκο.

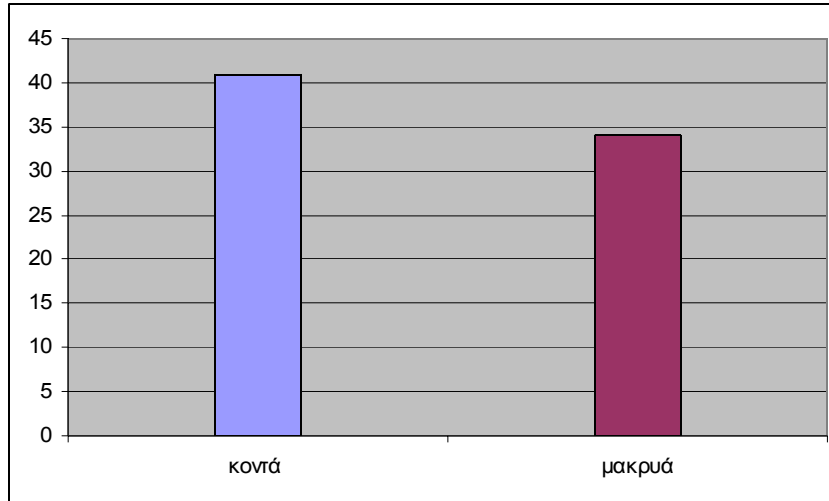
Νέο υδραυλικό και ηλεκτρολογικό δίκτυο υποστηρίζουν την οικονομική και ασφαλή λειτουργία του πάρκου, ενώ έχουν διατηρηθεί και παλιά φωτιστικά από το 1930.

Το αναγεννημένο πάρκο διατηρώντας την ιστορία του και εξασφαλίζοντας έναν όμορφο και ευχάριστο χώρο πράσινου και αναψυχής, περιμένει από όλους εμάς το σεβασμό και την προστασία μας.

Έρευνα για τις σχέσεις των κατοίκων με το άλσος

Ερώτηση 1η

Πρώτη ερώτηση του ερωτηματολογίου ήταν εάν οι ερωτηθέντες μένουν κοντά ή μακριά από το άλσος και σύμφωνα με την απάντηση τους κατατάχθηκαν σε 2 κατηγορίες.

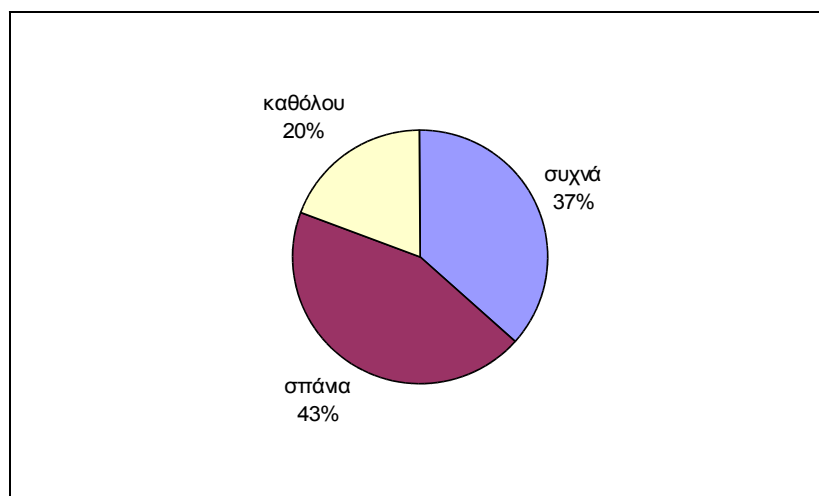

Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό μένει κοντά στο πάρκο

Στη συνέχεια παρουσιάζονται με γραφήματα οι απαντήσεις των ερωτηθέντων που ζουν κοντά στο άλσος.

Ερώτηση 2η

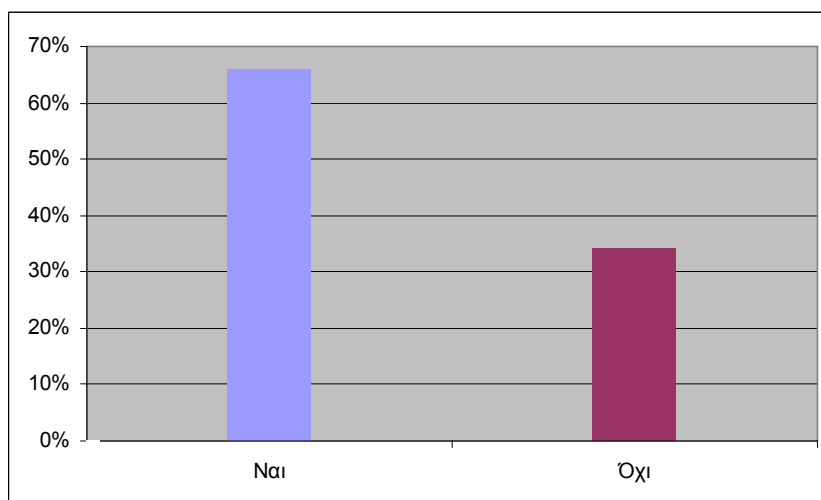
Πόσο συχνά επισκέπτεστε το πάρκο;

Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό επισκέπτεται σπάνια το πάρκο

Ερώτηση 3η

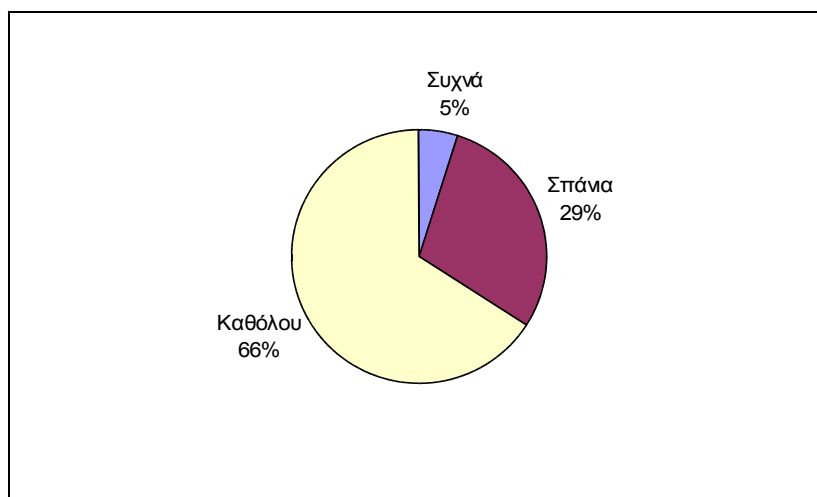
Ξέρετε ότι υπάρχουν δύο εκκλησίες εκεί

Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό ξέρει ότι υπάρχουν δυο εκκλησίες

Ερώτηση 4η

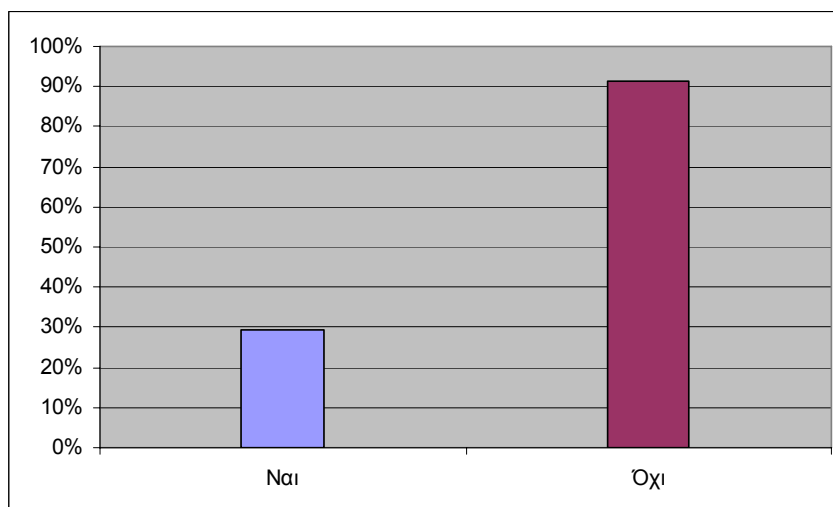
Εκκλησιάζεστε στις εκκλησίες του πάρκου;

Οι περισσότεροι δεν εκκλησιάζονται καθόλου ενώ το μονό 5% πηγαίνει σπάνια

Ερώτηση 5η

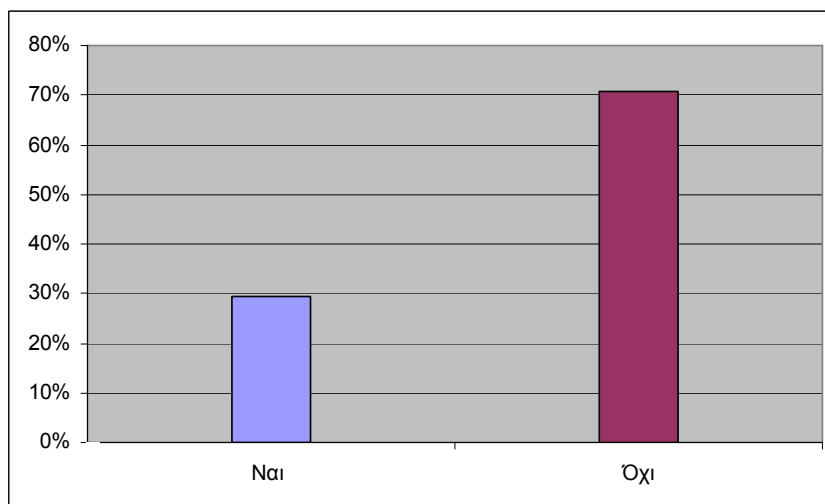
Γνωρίζετε πότε δημιουργήθηκε το Πεδίο του Άρεως;

Οι περισσότεροι δεν γνωρίζουν πότε δημιουργήθηκε το πάρκο

Ερώτηση 6η

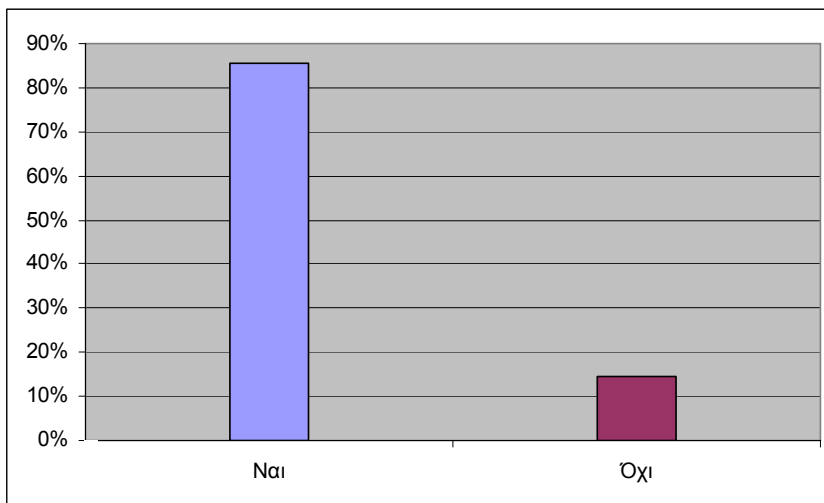
Γνωρίζετε τους λόγους για τους οποίους δημιουργήθηκε;

Παρατηρώ ότι οι περισσότεροι συμφωνούν με την αναμόρφωση του πάρκου

Ερώτηση 7η

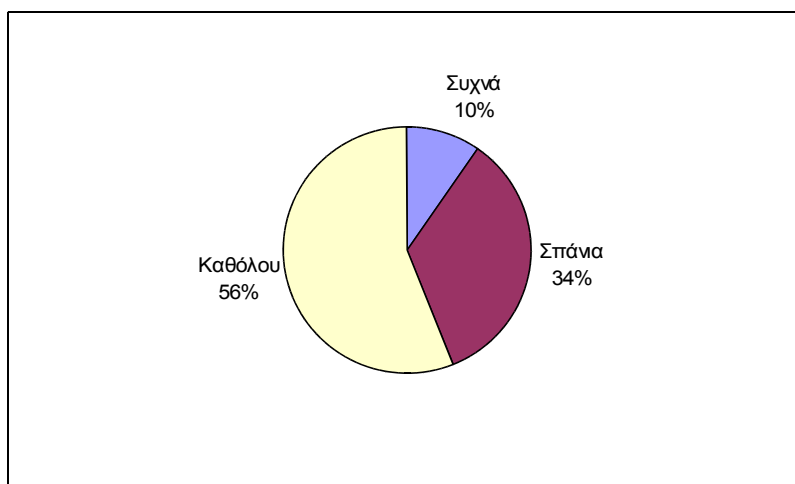
Συμφωνείτε με την αναμόρφωση του πάρκου;

Παρατηρώ ότι οι περισσότεροι συμφωνούν με την αναμόρφωση του πάρκου

Ερώτηση 8η

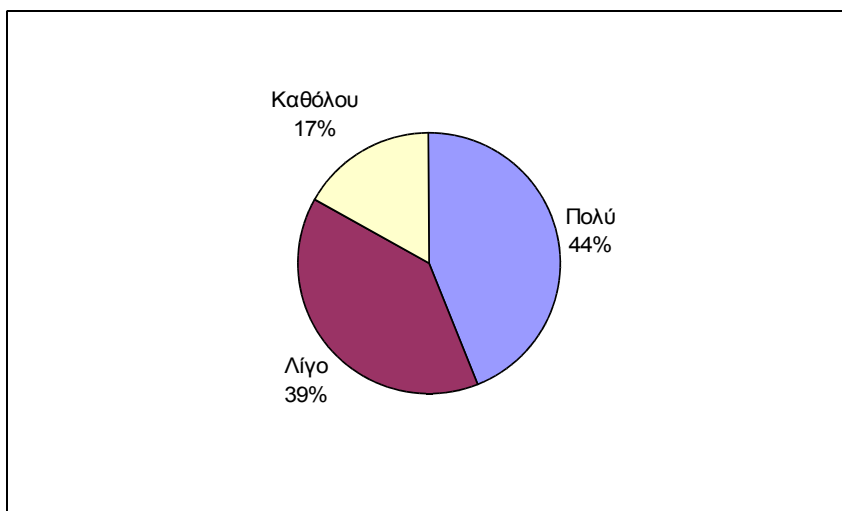
Λαμβάνετε μέρος στις εκδηλώσεις που γίνονται στο πάρκο;

Παρατηρώ ότι οι περισσότεροι δεν λαμβάνουν καθόλου μέρος στις εκδηλώσεις που γίνονται στο πάρκο

Ερώτηση 9η

Απολαμβάνετε τον περίπατό σας εκεί;

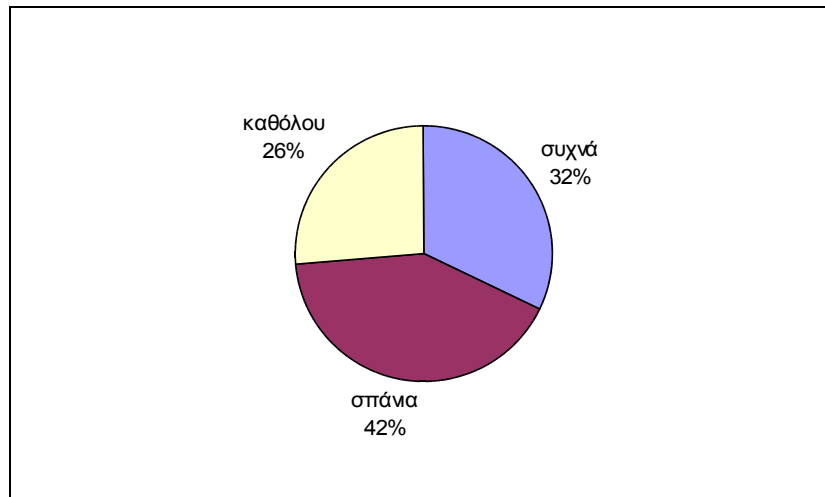

Παρατηρώ ότι οι περισσότεροι απολαμβάνουν τον περίπατο τους εκεί

Ακολουθούν τα γραφήματα των απαντήσεων αυτών που ζουν μακριά από το άλσος.

Ερώτηση 1η

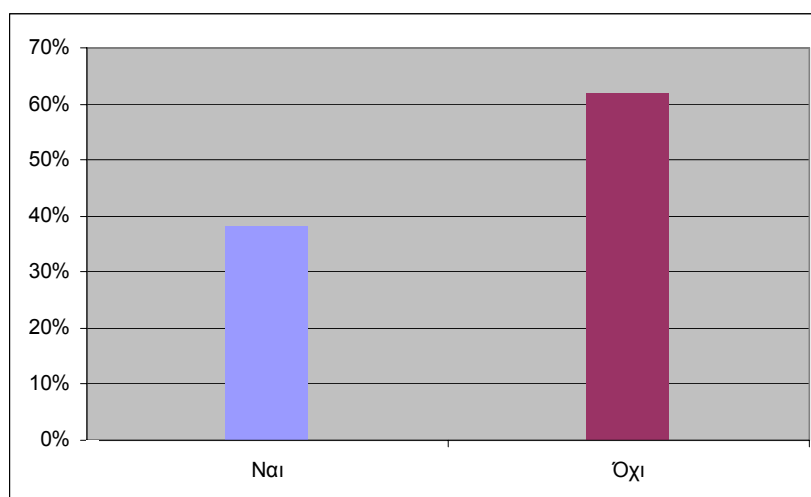
Πόσο συχνά επισκέπτεστε το πάρκο;

Παρατηρούμε από τους ερωτηθέντες ότι το μεγαλύτερο ποσοστό επισκέπτεται σπάνια το πάρκο

Ερώτηση 2η

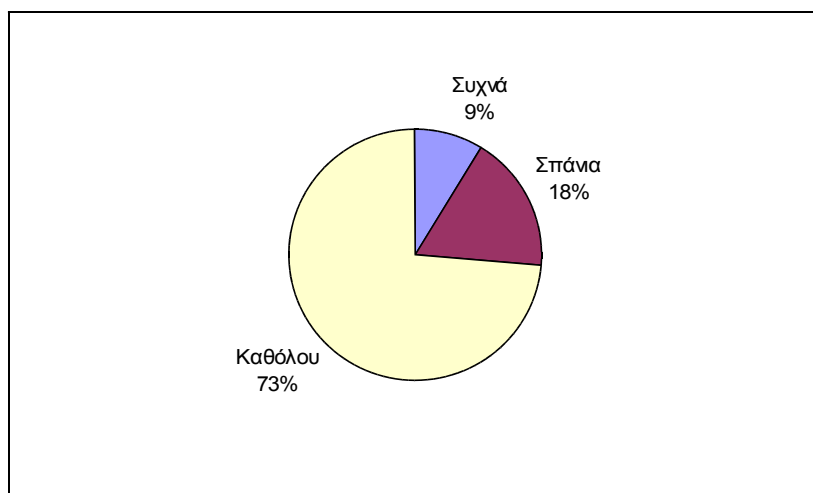
Ξέρετε ότι υπάρχουν δύο εκκλησίες εκεί;

Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό δεν ξέρει ότι υπάρχουν δύο εκκλησίες εκεί

Ερώτηση 3η

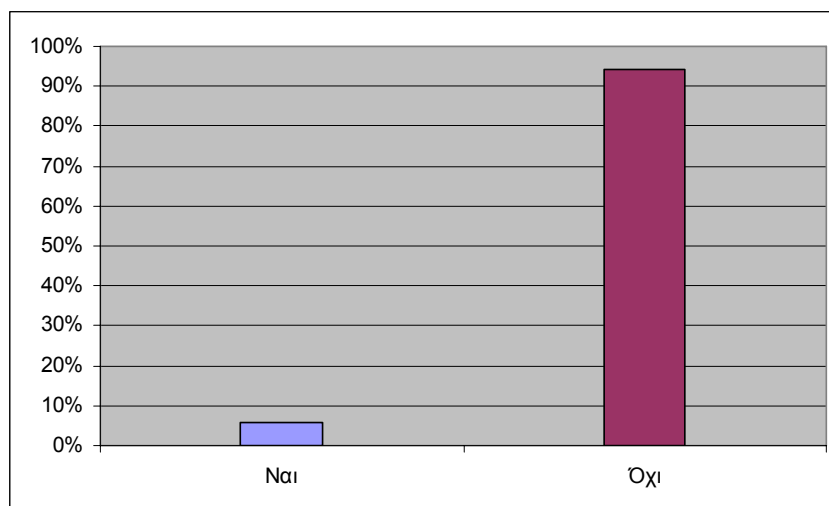
Εκκλησιάζεστε στις εκκλησίες του πάρκου;

Παρατηρούμε από τους ερωτηθέντες ότι το μεγαλύτερο ποσοστό δεν εκκλησιάζονται στο πάρκο

Ερώτηση 4η

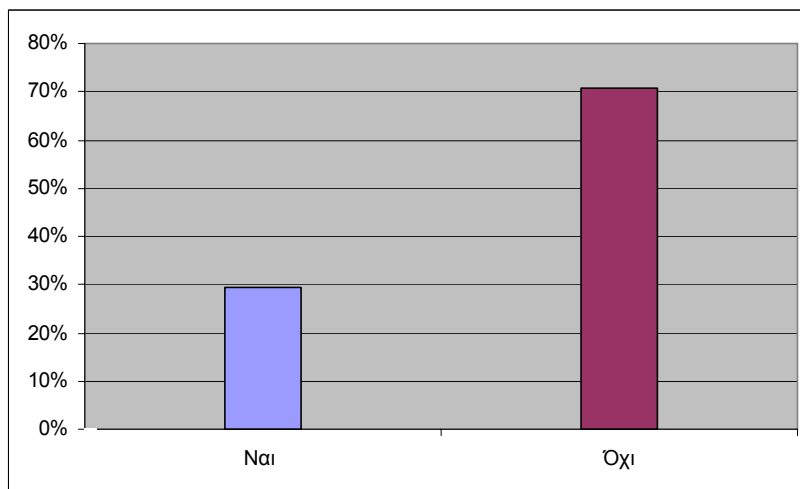
Γνωρίζετε πότε δημιουργήθηκε το Πεδίο του Άρεως;

Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό δεν γνωρίζει πότε δημιουργήθηκε το Πεδίο του Άρεως

Ερώτηση 5η

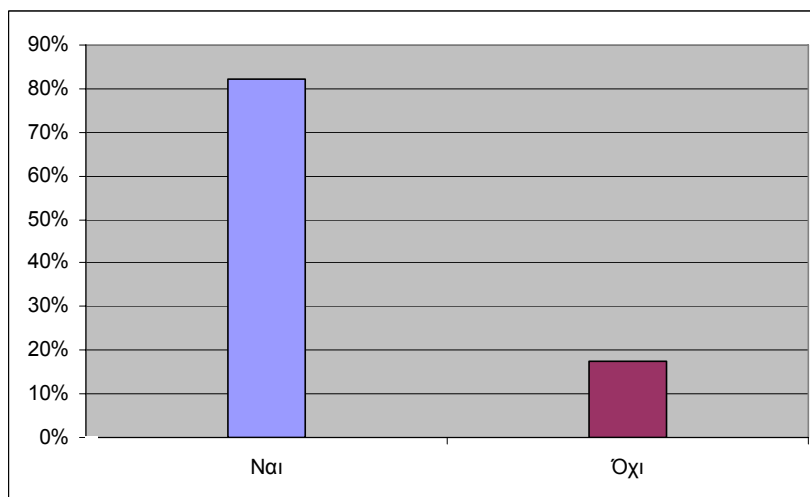
Γνωρίζετε τους λόγους για τους οποίους δημιουργήθηκε;

Το μεγαλύτερο ποσοστό δεν γνωρίζει τους λόγους για τους οποίους δημιουργήθηκε το πάρκο

Ερώτηση 6η

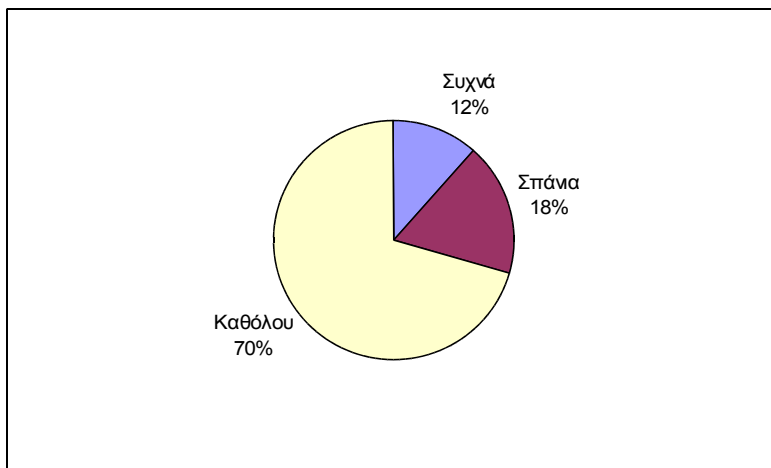
Συμφωνείτε με την αναμόρφωση του πάρκου;

Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό συμφωνεί με την αναμόρφωση του πάρκου

Ερώτηση 7η

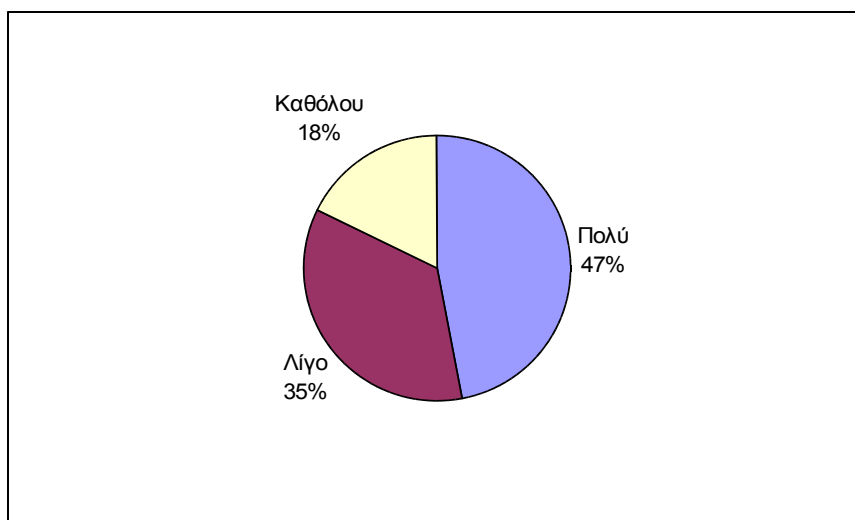
Λαμβάνετε μέρος στις εκδηλώσεις που γίνονται στο πάρκο;

Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό δεν λαμβάνει μέρος στις εκδηλώσεις που γίνονται στο πάρκο

Ερώτηση 8η

Απολαμβάνετε τον περίπατό σας εκεί;

Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό απολαμβάνει τον περίπατο στο πάρκο

Οι μαθητές που συμμετείχαν στο
Project:

ΒΛΑΣΕΡΟΣ
ΓΕΩΡΓΟΥ
ΔΑΝΙΛΗΣ
ΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΑΡΑΦΩΤΗ
ΛΑΖΕ
ΜΑΝΕΤΑΣ
ΜΑΣΕΝΤΑ
ΜΕΡΝΤΑΝΙ
ΜΠΑΚΟΛΛΑΡΙ
ΝΑΚΟΣ
ΝΑΚΟΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΝΤΙΝΗ
ΟΚΑΦΟΡ
ΠΑΝΤΕΛΑΚΗΣ
ΣΟΥΛΤΑΝΙΟΥ

ΜΙΧΑΗΛ
ΑΝΝΑ ΕΡΜΙΟΝΗ
ΛΥΣΙΜΑΧΟΣ
ΕΛΠΙΔΑ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΔΙΟΝΥΣΙΑ
ΡΟΜΑΡΙΟ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΑΜΥΡ ΧΟΟΥΠ
ΚΛΙΣΙΑΝΤΑ
ΕΡΟΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ
ΕΜΙΛΙΑΝΑ
ΕΛΕΞΑΝΤΡΟΥΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Οι εκπαιδευτικοί που
συμμετείχαν στο Project:

Διαμαντοπούλου Αντιγόνη
Λαϊνά Σαραντούλα